

הפותרת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון ז' חשוון תשפ"א | דף היומי בבלי: עירובין עז | דף הכולל: שבת צב.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תקי"ט עד סעיף ב'.
מוסר: אהבת חסד - גם ידוע' עד 'הנה הארכנו'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער האהבה 'ויאהב רעיו' עד 'וכיצד היא האהבה'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

תושב שאץ מספר: "באותו יום הבנו שהנער מאיר שפירא עתיד להאיר את העולם" | צדקה תציל ממות – סיפור מדהים שאירע לפני מספר שבועות במנציסטר | קורא 'הפותרת' משתף את הציבור בארבע עצות נפלאות להתמודדות עם הקורונה | 2003

על דא ועל הא

הגרי"א דינר בהתרגשות: אין לנו מושג וערך כמה שכר אנחנו מקבלים על לבישת המסיכה, בכמה אגורות קונים שני מצוות

הוסיף הגרי"א דינר בהתרגשות: וזה מאוד נוגע לנו רבותי עכשיו קשה לנו ללמוד עם מסכה אבל אנחנו יודעים שללמוד עם מסכה זה קשה אבל אין לנו מושג כמה שכר מקבלים על המסכה הזאת. על המסכה שאנחנו לובשים שגדולי ומאורי הדור אומרים לנו להיזהר. שני דברים א. מקיימים כל רגע מצווה בזה ונשמרתם מאוד לנפשותיכם זה א. מצווה דאורייתא הגם שקשה לנו זה רש"י בפרשת השבוע אותו התאמצות מקבלים הרבה יותר. וכמו שהגאון אומר שאם כמה גרושים אפשר לקנות ציצית ולעשות מצווה פה גם כן עם כמה אגורות אפשר לקנות מסכה ועושים בזה מצווה לא תסורו לשמוע לגדולי הדור ללבוש מסכה ולקיים בזה מצווה של ונשמרתם ולפום צערא אגרא.

רב מרכז בני ברק הגאון ר' יהודה אריה דינר שליט"א הבוקר בשיעורו עורר כמה גדול השכר שאנחנו מקבלים על לבישת המסכה והביא אסמכתא מרש"י בפרשתנו שכותב שאפילו פה שנוח השתכר כתוב "ויקח שם ופת" שרש"י מביא שם בפרק ט' פסוק כג' "על שם שהתאמץ במצווה יותר מפת" ששם התאמץ טיפה יותר הוא זכה בניו לטלית של ציצית. התאמץ אותו פעולה הוא עשה אותו פעולה של יפת המורידק כרש"י. יפת גם קיבל שכר שכתוב שאחר כמה מאות שנה שזכו בניו לקבורה. הוכיח מזה הגרי"א דינר: ורואים משם שלא רק שעל כל פעולה יש תשלום. על כל התאמצות לפעולה יש תשלום. שאינו דומה מי שעושה את הפעולה קצת קשה לו עוד יותר שכר.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

למחרת הכתרתו בא אליו איזה יהודי ואמר לו כי אביו הופיע בחלומו וביקש שיאמר לרב שהאוצר של המקוה אינו נקי ויש לתקן זאת. אמר לו רבינו זי"ע: "אמור לאבין שאני הוא הרב כאן, ואם יש לו מה להעיר, שיבוא אלי".

לקט עובדות נפלאות על הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין זיע"א - לרגל יומא דהילולא

דפורים קשר את כל הסוגיות במסכת בבא קמא שנלמדה בישיבה באותו זמן, אחת בשניה בפלפול עמוק ארוך ומסובך, ושזרם במילי דבדיחותא ובחרוזים. כל הזמן ישב הרב ראש הישיבה [הגר"מ שפירא זצ"ל] והאזין לו, וגם נשמע קולו בברכת 'ישר כח' בין שאר המברכים בסיום הדרשה.

אך למחרת הפורים, בסיום שיעורו הקבוע של ראש הישיבה לפני הצהריים, הוא הורה לכל הר"מים להתאסף באולם הגדול עם התלמידים. ראש הישיבה אף הוא נכנס לשם ונשא דברים על חשיבות הלימוד בחודש אדר שבו קיימו וקבלו, והכריז כי משנה זו מנהג "הרב דפורים" בטל ומבוטל!

וכל כך למה? - הסביר הרב: "פלפולו של 'הרב דפורים' השנה היה כ"כ עמוק ומוצלח, שלא יתכן שהבחור העלה אותו בשעת הדרשה, אלא שבמשך כמה ימים או יותר, לפני פורים, דהיינו בעת שלמדו בישיבה במסכת זו, הוא כבר עמל לסדרה לדרשת פורים, וזה אסור! כמו שאמרו בגמרא סנהדרין (קא,א) 'הקורא פסוק של שה"ש כעין זמר והקורא פסוק בבית המשתאות בלא זמנו, מביא רעה לעולם, מפני שהתורה חוגרת שק ועומדת לפני הקב"ה, ואומרת לפניו: 'רבש"ע, עשאוני בניך ככינור'. ולכן מעתה מנהג 'רב הפורים' בישיבתנו בטל ומבוטל!"

והיה האדמו"ר [מסטריקוב] זצ"ל מוסיף, "כי גם זה היה מתוך מידת האמת אשר קיננה ברבו הרב דלובלין".

הרה"ג ר' מנחם מנדל גרליץ שליט"א "אחד היה אברהם" (י-ם תשע"ז)

מרן אדמו"ר זי"ע [בעל 'שפע חיים' מצאנז זי"ע] היה רגיל לחזור על מה שאמר הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל מלובלין, שיש לתמוה על ההבדל בין בתי המדרש של המתקדמים והמשכילים לבתי מדרש של חסידים, שבבתי המדרש של המתקדמים, האבות מחזיקים את בניהם אצלם ומפקחים עליהם כל שעת התפילה שיתפללו כהוגן ולא יסירו עיניהם מהסידור, אבל לבסוף, כשהבנים גדלים, הם פורקים מעליהם עול תפילה לגמרי. ולעומת זאת, בבתי מדרש של חסידים, האבות מתפללים בקול גדול ובהתלהבות, בלי להשגיח כל כך על הילדים שמשחקים ביניהם, אבל בסופו של דבר, כשאלו הילדים גדלים ומתבגרים, הם נמשכים להתפלל בהתלהבות הראויה כדוגמת אבותיהם. והלא דבר הוא? היכן הם פירות החינוך שמשקיעים המתקדמים בילדיהם, וכיצד נמשכים בני החסידים להתפלל כראוי, בלי

אבי (הגה"צ רבי ברוך מגארליץ ב"ב) זצ"ל למד בישיבת חכמי לובלין, וסיפר שפעם קרא הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל לכמה בחורים וסיפר להם, שבהיותו אברך בן כ"ג שנים נתקבל לרבנות בעיר גאלינא, ולמחרת הכתרתו בא אליו איזה יהודי מבוגר בנש"ק שהתגורר שם, ואמר לו שאביו בא אליו בחלום ואמר לו שיאמר לרב שהאוצר של מי המקוה אינו נקי, וצריכים לתקן זאת.

הגר"מ לא ראה זאת בעין יפה, ואמר להווא: "תאמר לאבין שאני הוא הרב כאן, ואם יש לו מה להעיר, שיבוא אלי". אך כיון שלמיחש מבעי, הביא את ז' טובי העיר למקום המקוה, ובדקו האוצר, וכל אחד שתה כוס מים משם, וראו שהוא נקי.

והוסיף לספר, שכשחזר אז לביתו בא אליו איזה אדם פשוט, ואמר שבתו היחידה מקשה לילד וצריכים רחמים, והגיש לו קוויטל. אמר לו הגר"מ שהוא אינו לוקח קוויטלעך, אך אותו אדם התעקש, שכיון שהוא הרב הוא חייב להושיעו. הגר"מ לא ידע מה לעשות, והנה ראה על השולחן ספר ה'תולדות' [תולדות יעקב יוסף]. וחשב לעצמו: למה נקרא 'תולדות', כיון שמסוגל ל'תולדות'... והכניס הקוויטל בספר, ואחר זמן קצר בא אותו יהודי לבשר טוב שהכל עבר בשלום.

כ"ק אדמו"ר מגארליץ שליט"א, 'בצילא דמהימנותא', שמות תשע"ח, עמ' ל"ו.

בטיש - בשולחנו הטהור [אצל כ"ק מרן אדמו"ר מסטריקוב זצוק"ל] של סעודת הפורים, באחת משנותיו האחרונות, כאשר הועלה ע"י המסובין ענין "מנהג הרב דפורים בישיבות ובבתי מדרשות". סיפר האדמו"ר על מנהג זה שהיה נהוג גם בישיבה דלובלין, ולמה בוטל אחר כך:

בכל שנה ושנה ביום הפורים, היו כל בחורי הישיבה יושבים לסעודת היום בצוותא עם רבם, ראש הישיבה ורב העיר, באחד האולמות הגדולים בבנין הישיבה, למולו היו מושיבים את הבחור שנבחר לשמש "הרב דפורים" בשנה ההיא. לרוב היה זה בחור כשרוני ידען ולו רוח ממללא, שכן היה עליו לשאת דרשה מפולפלת כיאה לבני תורה ביום זה. ועוד נדרש מרב ארעי זה, להיות בחור כארזים בחיצוניותו, כדי שתתאים לו האיציטלא הרבנית הקבועה, ששולי צוארה ושולי ידיה היו עשויים קטיפה תפורה בחוטים צבועים זהב, והוצנעה משנה לשנה באחד מתאי הבחורים.

בשנה ההיא היתה הדרשה מוצלחת ביותר. הבחור - הרב

שיחנכו אותם לכך.

הסביר הרב מלובלין זצ"ל, כי טבעו של כל ילד הוא להיראות כמו אביו ולעשות כמעשיו, ולכן ילדי המתקדמים שרואים את אבותיהם משוחחים ואינם מתפללים, אלא דואגים רק שילדיהם יתפללו, אף הם, כל זמן שנתונים תחת מרותם, הם מחויבים בליט ברירה להתפלל, אבל מיד כשיוצאים מרשותם הם פורקים עול ואינם מתפללים, כשם שאבותיהם לא התפללו. אבל בני החסידים שרואים את אבותיהם מתפללים בהתלהבות וברשפי אש, כשמרוב התלהבותם שוכחים הם מכל הסובב אותם, מתמלאים יראת הכבוד כלפיהם, וכשרק מתגדלים ונוטשים מעשי ילדותם, מיד נמשכים להתפלל באותה צורה שראו את

אבותיהם מתפללים.

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז שליט"א, ט' טבת תשע"ח, "בצילא דמהימנותא" שמות תשע"ח.

עובדא הוי בהרב מלובלין זצ"ל, שהיה לו ישיבה של ארבע מאות בחורים, ושאלוהו בשביל מה הוא משקיע בארבע מאות תלמידים לגדלם בתורה עד שיהיו כולם רבנים ומורי הוראות בישראל, והשיב להם: "כדאי לי כל הישיבה אפילו אם רק אחד מהם יצא בעל הוראה, וכל השלוש מאות תשעים ותשעה לכל הפחות ידעו מה זה צורה של תלמיד חכם..."

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א, "בדרכי עבודת ה'" אמור תשע"ז

(מתוך עיתון 'המודיע' חשוון תשע"ט)

הסיפור היומי

במהשבה ראשונה רציתי לגשת אליו ולומר לו: 'אני מצטער לומר לך, אבל הסכך הזה שלי'. אבל במהשבה שניה חשבתי לעצמי שיתכן שמצב הפרנסה של האברך הזה קשה ואיך אקח ממנו את הסכך שהוא מצא לתומו בחנות והוא שמח כל כך ממצאיאתו...

Yonatan Sindel Flash90

לעצמי שיתכן שמצב הפרנסה של האברך הזה קשה ואיך אקח ממנו את הסכך שהוא מצא לתומו בחנות והוא שמח כל כך ממצאיאתו... הבנתי שכרגע זה הנסיון שלי לומר לו. ואכן כדי שלא יהיה לי הרבה נסיון תפסתי את הרגלים והתרחקתי מהחנות במטרה לקנות סכך במקום אחר.

בדרכי אני מקבל טלפון מאשתי בו היא אומרת לי: אל תקנה סכך! למה? שאלתי, והיא מסבירה: אבא שלך הגיע כעת והביא לביתנו סכך מיותר שהיה לו ולפי דעתי הוא בדיוק בגודל שאנו צריכים.

נדמהתי מההשגחה הפרטית, ומיד כשהגעתי הביתה ראיתי את הסכך שהוא נקי כחדש ומתאים בדיוק לגודל הסוכה שלנו. מיד סיפרתי בבית ואחר כך לאבי בטלפון את המאורע שארע לי - שויתרתי על סכך שהיה בו קצת עובש וקיבלתי סכך מצוין נקי לגמרי, ויתרתי על סכך קטן וקיבלתי סכך בגודל המתאים. בחג הסוכות סיפרתי לבני את הסיפור הזה ואת הלקח הגדול של מעלת הויתור שהוא מלמד, ושרנו יחדיו 'ותן בנו טוב לעבדך באמת'.

מ.צ. ירושלים

(מתוך עלון מתיקות השבת)

בערב סוכות יצאתי מביתי על מנת לקנות סכך לסוכה, הלכתי לחנות רחוקה מביתי עקב כך שהם פרסמו מחיר עם הנחה גדולה, אך כשהגעתי לשם נוכחתי לראות שהמלאי אזל ונותרו רק כעשרים סככים שיש בהם עובש שאותם אף אחד לא רצה לקנות. מכיון שבאתי מרחוק החלטתי לחפש אולי בכל זאת יש ביניהם סכך נקי, ולאחר חיפוש מצאתי לשמחתי סכך שהיה נקי כמעט לגמרי אלא שהגודל שלו היה קטן מהגודל שאני צריך, החלטתי שאקנה אותו ואת החסר אשלים בענפי דקל שאקנה במקום אחר. הנחתי את הסכך בצד וניגשתי לקופה כדי לשלם עליו, בקופה היה תור והתעכבתי כעשר דקות עד שתורי התקרב, ואז סובבת את ראשי לבדוק שהסכך עדיין עומד שם וראיתי שאיננו.

מיד יצאתי מהתור כאשר אני אומר למי שעומד אחרי שישמור לי את התור לפניו, וחיפשתי את הסכך. והנה אני מבחין באברך אחד שאוחז בסכך שלי, (הדבר היה ברור לי ללא ספק שזהו הסכך שלי לפי חזותו, אחרי שעברתי על כל שאר הסככים), ואני שומע אותו אומר לבניו בשמחה: תראו איך ה' עזר לנו למצוא סכך טוב בלי עובש...

במהשבה ראשונה רציתי לגשת אליו ולומר לו: 'אני מצטער לומר לך, אבל הסכך הזה שלי'. אבל במהשבה שניה חשבתי

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? [שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

הלכות ודינים שונים בהזכרת ותן טל ומטר

תשובה: מותר, כיון דאמירת הקדיש הוא בשביל הציבור. שאלה: אדם שלא הזכיר מטר בימות הגשמים ונזכר אחר שהתחיל לומר רצה שדינו שחוזר לברכת השנים אם לא עקר רגליו, והוא אוחז בשמו"ע בין שמו"ע ליהיו לרצון, היכי דיינינן ליה, אם כאדם שסיים תפילתו שעונה לקדיש ולקדושה, או כיון שדינו לחזור לברכת השנים כדי להזכיר ותן טל ומטר ומשם צריך לגמור את השמו"ע, הו"ל כאילו אוחז באמצע שמו"ע לפני ברכת השנים שאסור לענות שם לקדיש ולקדושה?

תשובה: אם נזכר לפני שגמר תחנונים הרי שהוא עומד עדיין באמצע התפילה, וחייב לחזור לברכת השנים, ובודאי שלא יענה קדיש וקדושה, ואף אם נזכר אחר שענה איש"ר ועדיין לא גמר תחנונים מ"מ חוזר לברכת השנים דהרי עדיין לא עקר רגליו ולגמרי. (הגר"נ קרליץ, נשיח בחוקיך ל"ז בחשוון)

שאלה: אמר "ברוך ... שומע תפילה" ונזכר שלא אמר טל ומטר, מיד התחיל לומר "ברך עלינו... ותן טל ומטר לברכה", ונזכר שלא היה צריך לחזור רק להשלים טל ומטר לפני "רצה", מה עליו לעשות? יסוד השאלה הוא האם זה עצמו נחשב כאילו אמר טל ומטר באריכות וימשיך "רצה", או שמא היות שהתכוון לשם ברכת "ברך עלינו" נחשב עקירה מברכת "שמע קולנו", ועכשיו צריך להמשיך הברכות כסדרן "ברך עלינו... ותקע בשופר...".

תשובה: אע"פ שכשאמר "ברך עלינו" התכוון לשם ברכה, אע"כ עכשיו יכול לכוון שיהא רק לתשלום של ותן טל ומטר (באריכות), שהשלימו לאחר ברכת "שמע קולנו", וימשיך ברכת "רצה".

שאלה: ש"ץ ששכח לומר ותן טל ומטר לברכה בערבית, האם מותר לו לומר קדיש אחר שמו"ע?

הסיפור היומי

בימים אלו שכלל ישראל ממשיכים להתפלל לרפואת החולים, ועל הבריאים שלא יחלו, כדאי לשנן ולדעת עד היכן גודל כוחה של הצדקה

סיפור נורא שאירע לאחרונה של צדקה תציל ממות

היה רח"ל מעוות שאינו יכול לתקן... כי לעת עתה, עם הקוביד בפרט, מתאחרים האמבולנסים להגיע אפי' במצב קריטי עד כשש שעות באיחור. בחסדי השי"ת אחרי ג' או ד' ימים שיחררו אותו מבית חולים וחזר הביתה!

זכינו לראות בחוש האיק"ש "צדקה תציל ממות"! כי בגלל הדבר הזה שהגיע לתרום תרומתו השנתי להחזקת תורה, חייו ניצלו. וזאת תפילתו, שכמו שזכה לחיי הגשמי בזכות הצדקה, כמו כן מצות גוררת מצוה ויזכה לחיי הרוחני בתשובה שלימה ושמירת התורה והמצוות, שכבר החל לעשות שינוי משמעותי מכח הנס. בימים אלו שכלל ישראל ממשיכים להתפלל לרפואת החולים, ועל הבריאים שלא יחלו, כדאי לשנן ולדעת עד היכן גודל כוחה של הצדקה ומצוה לפרסם לכל קופות הצדקה והגבאים השונים בכל רחבי תבל לעורר הרבים לתרום וכל המוסיף מוסיפים לזכותם ולזכות קרוביהם וידידיהם.

לפני מספר שבועות, בעשרת ימי תשובה תשפ"א, בעיר מאנשעסטר יצ"ו, אנגלי, זכינו לסיפור מדהים אודות מה שהחכם מכל אדם גילה לנו פעמיים (ע' משלי י', ב' ולהלן י"א, ד') אשר צדקה תציל ממות, וחכמינו ז"ל (ר"ה טז:): מנה אותה מהדברים שבכוחה לקרוע גזר דינו של אדם.

יהודי שרחוק מאחיו היהודים בגוף ובנפש, יהודי "קצת דתי", וגם מעונו רחוק מאד מישוב היהודים הגיע לשכונתו, כפי מנהגו מדי שנה בשנה בעשי"ת, לתרום תרומתו להכולל של "מאנשעסטר ישיבה". בהיותו פה, אחרי שקיים מצות החזקת תורה, התעלף ונפל ארצה. יהודי שראה צלצל לחברת "הצלה" שהגיעו בדקות ספורות. מגלגלין זכות ע"י זכאי, ו"הצלה" הצליחו להביאו למיון בבית חולים בזריזות נפלאה - והצילו חייו! והנה נתברר שלא רק התעלף אלא של"ע היה שבץ רציני (סטרוי"ק באנגלית), ובלעדי שהיה נמצא "בזכות הצדקה" באיזור יהודי

כוחה של קבלה קטנה היא עצומה, מכיר מישהו שקיבל על עצמו לכמה שבועות התחזקות בקריאת שמע, בזמנה, כראוי מילה במילה, עבור כמה ממכריו שנדבקו בהזירוס כשהיה בשיאו בימים שלפני פסח

הודאה לקב"ה על כל הדברים שעשה ועושה עמנו, לחשוב על פרטים ופרטי פרטים בהודאה כל אחד לפי עניינו והבעתו. ממתן שזוכר את עצמו, ושמעתי מהרבה שהועיל להם.

וצריך לדעת שכוחה של קבלה קטנה היא עצומה, מכיר מישהו (שבעקבות מאמר שפורסם כאן בהפוח בגליון של שבוע בערך לפני פסח) קיבל על עצמו לכמה שבועות התחזקות בקריאת שמע, בזמנה, כראוי מילה במילה בשימת לב, עבור כמה ממכריו שהיו במצב מאוד מאוד לא טוב, כשהזירוס היה בשיאו בימים שלפני פסח. וכולם התחילו להשתפר מאותו יום ממש להפליא, וחזרו בריאים ושלמים אחר כמה ימים, אח"כ ביקש ממישהו נוסף להתחזק עבור כמה חולים מונשמים נוספים ושוב אותו נס... בתקווה שנתעורר ונתחזק כרצוי לפני השי"ת, ונזכה במהרה בקרוב לכל השפע ישועות ונחמות. ולא נשכח שוב להודות לה' ולהשתמש בכל השפע נכון, לעבודת ה' בשמחה.

א. חשוב לדעת שבזמן קושי או קוצר בנשימה, יותר קל לקבל / להגיע להרגשת נשימה עמוקה במצב של ישיבה ולא במצב שכובה.

ב. דבר נוסף כיוון שהרגשת חוסר אוויר או שהנשימה לא מגיעה עד הסוף קשורה גם בפאניקה, ואחד גורם לשני. חשוב מאוד אם אדם במצב כזה יכול במקום להתאמץ בכח כדי לקבל אוויר ונשימה עמוקה ומתוך לחץ שרק גורם ליותר קושי. לנסות פשוט כמו להתפשר ולהסתפק בנשימה בינונית ואחרי כמה פעמים תבא מאליה בעז"ה נשימה עמוקה שממלאת את כל הריאות. לדבר לעצמו (במחשבה) ולהרגיע שזה בסדר, בעז"ה עוד רגע תבא נשימה טובה ואני יודה לקב"ה על הנשימה, "כל הנשמה תהלל ק'ה" וזה מאוד עוזר.

ג. והדבר החשוב ביותר להיות צמוד להקב"ה, בתפילה והודאה, גם פורסם כמה פעמים כאן בהפוח.. להתרכז במחשבת

יהלומים מגדולי ישראל

פעם אחת שקעו בתלמודם עד לפנות הבוקר, וכשסיימו את הסוגיא יצאו מהישיבה, ובדרך לביתם ראה אותם הגה"צ רבי דוד בהר"ן זצ"ל משפירי ירושלים של מעלה, רבי דוד תמה לעצמו מה מעשיהם של שני בחורי ישיבה בשעה כה מאוחרת ברחובה של עיר

שהגיעו ממקומות שאין רוח חכמים נוחה בהם, ועל כן שאלם, מאין באתם מהא צ"ל... מהלח"י (ארגונים שנלחמו בשלטון הבריטי ששלט באר"י, ולדאבון לב, רבים מבני ירושלים נפלו שם ופרקו מעליהם עול תורה ומצוות).

השיבו לו כי הם חוזרים מן הישיבה אחר שעסקו במשנתם כל הלילה.

מיד נצטער אותו צדיק על שחשדם לחינם וביקש מהם מחילה, והוסיף לומר כי מחויב הוא מדינא דגמ' לברכם (וכדאיתא בגמ' (ברכות לא:)) 'מכאן לחושד את חברו בדבר שאין בו שצריך לפייסו (ולא עוד אלא שצריך לברכו)', ועל כן אברככם שתזכו לאריכות ימים ושנים טובות.

ואכן הברכה נתקיימה במלואה, כשרבי עזרא נפטר בהיותו בן תשעים וחמש, ואילו רעהו נפטר בחודש ניסן תש"פ בהיותו

זה עתה, ביום ד' פר' בראשית, כ"ו תשרי, נלב"ע בבני ברק הגאון רבי עזרא צ'ולק זצ"ל, איש זקן ושבע ימים בן תשעים וחמש שנה, ועד יומו האחרון ישב ועסק בתורה מתוך צלילות הדעת.

שמעתי מבנו איש החסד הנודע הרב חנניה שליט"א מעשה נפלא, כי אביו למד בבחרותו לפני יותר משבעים שנה בישיבת 'קול תורה' בהתמדה מרובה ביחד עם ידידו הגאון רבי שרגא ראפ זצ"ל.

פעם אחת שקעו בתלמודם וצללו במים אדירים עד לפנות הבוקר, וכשסיימו את הסוגיא שבה עסקו יצאו מן הישיבה, ובדרך לביתם ראה אותם הגה"צ רבי דוד בהר"ן זצ"ל משפירי ירושלים של מעלה, רבי דוד תמה לעצמו מה מעשיהם של שני בחורי ישיבה בשעה כה מאוחרת ברחובה של עיר, וחשד בהם

הצער והבושה שספג הנחשד מעוררים עליו רחמים מרובים
מלעילא...

באר הפרשה

בן צ"ד... והנה, מלבד שיש להתעורר מכאן על קיום דברי הגמ'
כפשוטו שהחושד בחברו בדבר שאין בו שצריך לפייסו ולא עוד
אלא שצריך לברכו, הרי למדנו שהברכה עושה רושם... כי אותו

יומא דהילולא

**"זכי בשביל שיש לך חומרה כלשהי, תבוא ותכביד
על רעייתך שהתאמצה כל כך לנקות את הבית?
זכי אינך חושש שאשתך יכולה להתעלף למשמע
הבקשה הזו?!!" - זעק מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל**

"דווקא על תלמידי חכמים מוטלת החובה להתנהג בעדינות וברוך עם כל מי שבא איתם במגע"

בפרך'. ובכלל, הטעים הגאב"ד, דרכם של תלמידי חכמים היא
להתנהג בעדינות וברוך עם כל מי שבא איתם במגע, על אחת
כמה וכמה שיש להם להיות מנומסים ואדיבים כלפי נשותיהם,
ולא להכביד עליהם בדרישות-שווא!

הלא כך מסבירים - הטעים - את עובדת היותו של הארון
מצופה מבפנים ומבחוץ בזהב, ובתוכו היה עשוי מעץ. הארון
מסמל כידוע את התורה ואת חכמיה, ולכן חלקי הפנים והחוץ
שלו צריכים להיות מצופים בזהב. אבל, בתוכו היה הארון עשוי
מעץ - כדי לא להכביד על נושאי. אם גם תוכו של הארון היה
עשוי מזהב, היה משקלו כבד מאוד, ולא נאה ולא יאה הוא הדבר
שהתורה תכביד על נושאי.

ומכאן נלמד גם אנחנו, אמר הגר"נ קרליץ, שדרכם של ת"ח
היא לנהוג בנעימות ולא להיות לטורח על אף אדם באשר הוא.

(נשיח בחוקיך)

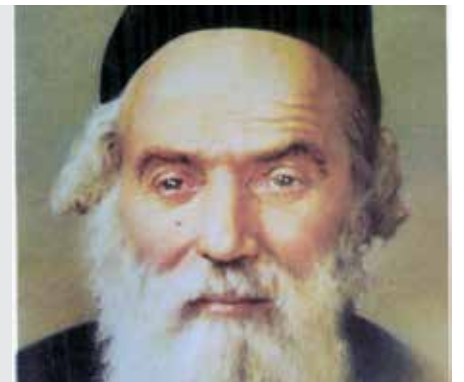
"אלה תולדות נח, נח" - נייחא לעליונים, נייחא לתחתונים (מדרש)
דווקא בגלל היותו יושב במשך שנים רבות בראש ההרכבים
של בית הדין, נחשף מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל לתופעות לא-רצויות
הנראות לפעמים בבתי ישראל, ותבע מהציבור לשנות את גישתו.
זה קורה למשל, אמר הגר"נ, כאשר עקרת הבית עבדה קשה
מאוד לקראת פסח, ניקתה וקרצפה כל פינה, וסידרה את כל הבית
דבר דבור על אופן, והנה בליל בדיקת חמץ מגיע בעלה הביתה,
ומפני חומרות כאלו ואחרות הוא מבקש מאשתו שתוציא שוב את
הכלים והבגדים מהארונות, ותנקה הכל מחדש.

הגר"נ מחה בתוקף על הנהגה זו, והביע דעתו שאסור לתלמידי
חכמים להתנהג כך. "זכי בשביל שיש לך חומרה כלשהי, תבוא
ותכביד על רעייתך שהתאמצה כל כך לנקות את הבית? זכי אינך
חושש שאשתך יכולה להתעלף למשמע הבקשה הזו?!!" - זעק.

הגר"נ הסביר שדבר זה כרוך גם באיסור של 'לא תרדה בו

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

**מה חמור יותר - לשון הרע בסתר
או לשון הרע בפניו?**

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

עובר המספר על "ארור מכה רעהו בסתר". מאידך, בלשון הרע
הנאמר בפניו יש גם כן צד של חומרא, בכך שהמספר מלביש
עצמו במידת העזות והחוצפה, והוא מעורר יותר מדנים על ידי זה,
וכמה פעמים מגיעים על ידי כך להלבנת פנים.

בהמשך לדברים אלו, בסעיף ב' עוסק ה'חפץ חיים' בסיפור
לשון הרע "באפי מרה" - כלומר בפניו של האדם שעליו מדברים.

בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים' מתחילים היום כלל ג'
מהלכות לשון הרע. בסעיף א' דן החפץ חיים בהבדלים שבין לשון
הרע הנאמר בסתר ובין לשון הרע הנאמר בפניו של האדם שעליו
נסובים הדברים.

לשון הרע שלא בפניו - כאשר המספר מקפיד לספר בסתר
ואינו חפץ שיתגלו הדברים לאותו פלוני - חמור יותר, משום שאז

משער שהשומעים יפרשו את הדברים לגנאי מחמת תכונת הביקורת שבהם, אסור, וכמו שכתב ה'חפץ חיים' בהלכות רכילות שאסור לספר לאיש נרגן [שמטבעו רואה כל דבר לחובה], וכתב שהסכים על כך הגרש"ז אויערבך.

ואמנם, אם בדבריו ותנועותיו לא משמע לגנאי וגם אין לו לחשוש שיבינו השומעים לגנאי, ולבסוף פירשוהו לגנאי, הביא בשם הגר"ש הומינר שלא נתנה תורה למלאכי השרת ואין לו לחוש למה שקרה לבסוף, וכן מעשים בכל יום שאחד מספר סיפור או הלכה ויש מי ששומע באופן שונה מהאמת ומכוונת המספר, ואין לומר שהמספר עבר מחמת כך על איסור לשה"ר, וכתב שכן הסכים הגרש"ז אויערבך.

מצינו בחז"ל היתר לדבר באופן של 'אפי מרה', והחפץ חיים מסביר בסעיף זה מתי שייך ההיתר.

כותב ה'חפץ חיים', שההיתר שייך רק לגבי אבק לשון הרע. דהיינו, דיבור שיש לו שתי משמעויות, לגנות ושלא לגנות, והדבר תלוי בצורת האמירה, בתנועות המספר וכדומה - על כך נאמר, שאם מספר זאת באופן ובצורה שכדוגמתם היה מוכן לומר זאת גם בפני הנידון, מוכח מכך שבאמת לא משתמע מדבריו כל גנות, ולכן מותר. אולם דיבור שבאופן משתמע ממנו גנות, ואפילו רק אבק לשון הרע, ודאי שאסור לאומרו גם אם היה מוכן לאומרו בפניו של הנידון.

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים בזה מקובץ 'מרפא לשון', שאם בדבריו ובתנועותיו לא משתמע לגנאי, רק

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

למה אמר הסטייפלער שיש כבר מספיק מצלמות בעולם?

עירובין עז

לזה תשמישו בנחת ולזה תשמישו בקשה

בכל מה שנוגע לאדם הראשון המשיך ואמר הרב מישקובסקי, אינני יודע. יש ויכוח בין שני גדולים. אבל במה שנוגע לנו - היסוד ברור ובודאי נכון: מה שבא לאדם בקלות - הוא מאבד מהר, שלא כמו מה שהגיע אליו על ידי טורח ויגיעה. זהו טבע הבריאה! מה שאדם קונה בעמל, ממשיך ללוות אותו, ונשאר איתו לנצח.

היה פעם בחור כישרוני מאוד, בעל זכרון מופלא, שיכול היה לעבור על דף גמרא שלם בחמש דקות. לאחר מכן היה ניתן לערוך לו "מבחן סיכה" על כל מה שלמד. בוקר אחד, לאחר שהתעורר משנת הלילה, גילה לתדהמתו שאיבד את כל זה...

הוא רץ לכל הגדולים שיברכוהו, ויתנו לו עצות מה לעשות. כל אחד מהם אמר לו משהו אחר, כל אחד לפי דרכו ולפי שיטתו. אבל תגובת הסטייפלר זצ"ל היתה שונה. הוא אמר לו: "אני בשום פנים ואופן לא אקלל אותך... מצלמות בראש אינן ברכה! אדם לא בא לעולם כדי לצלם. יש בעולם מספיק מצלמות... באנו לכאן כדי לעבוד, כדי לעמול!" עם כל מה שהבחור הוסיף לבכות ולהתחנן - הסטייפלר נותר בשלו! בשום פנים לא אברך אותך שיחזור לך הכח כבתחילה... זו קללה ולא ברכה!

(דורש טוב חנוכה)

סיפר הגאון רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א שפעם אחת התנהל ויכוח גדול בין רבי הירש פאלי לרבי חיים שאול קרליץ, זכר צדיקים לברכה. רבי הירש אמר כך: כל דבר שלא משקיעים בו, נאבד מהר. דוגמא לכך מצאנו באדם הראשון: הוא הוכנס לגן עדן, מלאכי השרת היו צולים לו בשר, ומסננים לו יין, ולא היה חסר לו כלום. אולם הוא נטרד משם מהר מאוד! ולא סתם נטרד, אלא עם קללות שהשפיעו על כל האנושות. כל כך למה? כי הוא קיבל את גן עדן בקלות, הוא לא היה צריך לעמול עליו.

דוגמא נוספת שהביא רבי הירש זצ"ל היתה מלוחות ראשונים, שאותם קיבלו ישראל בקלות, ומשום כך אף אבדו אותן בקלות. גם כאן אנו סובלים מכך עד עצם היום הזה, ועלינו ללמוד תורה מתוך טרור ומתוך שיעבוד.

רבי חיים שאול חלק עליו ואמר: וכי סבור אתה שהיה קל לו, לאדם הראשון? והרי הכתוב אומר (בראשית ב', ט"ו): 'ויקה ה' את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה', הקב"ה היה צריך לקחת אותו בדברים, ולשכנעו להיכנס לגן עדן, ומשום שאדם לא רצה בכך. וכי יש לנו מושגים על העמל של אדם הראשון? האם אתה רוצה שהוא יכין לעצמו את הבשר והיין וזה יקרא העמל? אדם הראשון חי כל כולו בעולם של עמל, שאין לנו מושגים עליו...

איזה כלי אסור לפרק בשבת מדאורייתא ואיזה מדרבנן?

והרכבת חלקי כלי באופן רפוי, מותרת אף מדרבנן, אך בהגבלות שונות, כגון שמדובר בכלי שלא מקובל לחברו בחיבור חזק, ושלא תהא זו הרכבתו הראשונה, ועוד.

וכל פעולה של בנין בכלים המותרת על פי האמור, אינה אלא באופן שאין בה איסור מלאכת 'מכה בפטיש', שפירושה - גמר הכלי והעמדתו על מתכונתו.

[שו"ע תקיט, א, משנ"ב ב וד, וביה"ל ד"ה אסור; ביאורים ומוספים דרשו, 1, וראה שם, 7]

מלאכות 'בונה' ו'סותר' האסורות בשבת מן התורה, הן בבנין המחובר לקרקע, או בכלי המחובר לקרקע; וכן בכלי שנפחו ארבעים 'סאה' (0.330-0.576 מ"ק, לשיטות השונות) ויותר, אשר נחשב כקרקע.

אבל בנין וסותרה בכלים - דהיינו בכלי שנפחו קטן מארבעים סאה - אסורים מדרבנן. והיינו, שאסור להדק את חלקיו זה לזה (אף ללא חיבור חזק, הנחשב כ'מכה בפטיש'), לפרקו, או לשוברו.

שלושת סוגי ה'חנויות הניידות' שהיו בזמן חז"ל

לציר, כדלת רגילה, מותרת כמובן, ככל פתיחת דלת. והסרת הדלת ממקומה, יש בה איסור 'סותר' מדרבנן, אבל לצורך הוצאת מוצרי מזון הנצרכים ליום טוב מתוך החנות - ואפילו אם רק אדם אחד זקוק להם - התירו חכמים להסירן. ובסוג השלישי - מכיון שהדלת אינה מחוברת לחנות, אין בהסרתה איסור סותר כלל.

[שו"ע תקיט, א, משנ"ב ג-ד, ושעה"צ ד; ביאורים ומוספים דרשו, 6 (על ביה"ל שם ד"ה אסור)]

בזמנים עברו, היו חנויות ניידות לממכר מאכלים, שנפחו לא עלה על ארבעים 'סאה', (ראה לעיל), ושלושה סוגי דלתות היו להן, אשר היו נשלפות ממקומן בעת פתיחת החנות: א. דלת המחוברת בצ'י צד, כדלת רגילה. ב. דלת המחוברת בציר אמצעי. ג. דלת שאינה מחוברת בציר, אלא תופסת את כל רוחב הפתח. בסוג הראשון ובסוג השני - פתיחת הדלת בעודה מחוברת

איזה איסור התירו חכמינו ז"ל ביום טוב רק ברחוב ולא בבית?

בהיתר זה, חילקו חכמים בין דלת בעלת צ'י צד, לבין דלת בעלת ציר אמצעי (או כמה צירים אמצעיים), ובין סגירה הרמטית לסגירה חלקית, ראה במקורות. ויש הסוברים, שחכמים חילקו גם בין חנות בעלת פתח אחד, לחנות בעלת שני פתחים. ודלת ללא צירים, או שאף לאחר פתיחתה היא מחוברת לצירים כדלת רגילה - מותרת סגירתן ללא הגבלה.

[שו"ע תקיט, א, משנ"ב ב, ג, ה, ו, ושעה"צ ב, ו, וביה"ל ד"ה מסלקין, וד"ה ומחזירין]

בהמשך לאמור: על מנת שלא יימנעו בעלי החנויות מפתחתן לצורך יום טוב, בתואנה שלאחר מכן יהא אסור לשוב ולסגור את דלתותיהן משום איסור 'בונה'; ואזי קיים חשש לגניבת הסחורה - התירו חכמינו ז"ל לשוב ולסגור את הדלת אף באופן שיש בו איסור בונה מדרבנן; אך הגבילו זאת למקרה שבו החנות עומדת ברחוב - שאז קיים חשש לגניבה - ונפתחה לצורך הרבים.

* המסיר סכך מעל גבי סוכה בשבת וביום טוב, על מנת להניח סכך אחר במקומו - עובר על איסור 'סותר' מן התורה. ואם אין בכוונתו להניח סכך אחר במקומו, האיסור הוא רק מדרבנן. ברם, אם אם הניח את תוספת הסכך למטרה אחרת, כגון שהניחו שם לאחסון; או שהסכך התלחלח ופרס אותו על גבי הסוכה כדי לייבשו - יש מן הראשונים שסובר שאין איסור סותר בהסרתו, ויש חולקים.

* אדם שפתח את המקרר בשבת, והתברר לו ששכח לנתק את הנורה שבמקרר בערב שבת - המוצרים שבמקרר מותרים לשימוש בשבת.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע אסור לאכול מבשר בהמה לפני בדיקת ריאותיה?

לבדוק כל בהמה לפני אכילתה, וכדי שלא יזלזלו המון העם בתקנת חכמים, הוסיפו ואסרו את אכילת הבהמה לפני הבדיקה. 3. בהמה הנוטה למות, מותר לשוחטה ולאכול מבשרה, אך אם אינה מסוגלת לעמוד על רגליה, אסור לאכול מבשרה אלא אם כן פירכסה לאחר השחיטה.

ביום זה נלמד מספר הלכות הקשורות בשחיטת בהמה ובדיקתה: 1. אסור לאכול מבשר בהמה כשהיא מפרכסת לאחר שחיטתה, עד ליציאת הנפש. 2. מדאורייתא, מותר לאכול מבשר בהמה לאחר שחיטתה, אף ללא בדיקת ריאותיה מחשש 'טריפה', אולם, חכמינו ז"ל תיקנו

[משנ"ב תצח, לו; וראה שו"ע ו; ביאורים ומוספים דרשו, 37]

הלוח היומי

ז' בחשוון | רבי יהודה מאיר (המהר"ם) ב"ר יעקב שמשון שפירא זצ"ל, מלובלין, ר"י חכמי לובלין, מייסד הדף היומי בש"ס

ביום זה בשנת תש"ב, אירע הרצח הנורא בפיט התשיעי בו נהרגו יותר מ-9000 יהודי גטו קובנא הי"ד, שנכלאו במקום ארור זה לאחר האקציה הגדולה בגטו.

יארצייט:

תקס"ד/ב: רבי שמעון ב"ר אברהם דייטש/אשכנזי זצ"ל, אב"ד דוברומיל, בעל נחלת שמעון.
תרכ"ו: רבי נתן דוד ב"ר ירחמיאל (מפשיסחא) רבינוביץ זצ"ל, האדמו"ר משידלובצא.
תרס"ו: רבי ירחמיאל צבי ב"ר יעקב יצחק רבינוביץ זצ"ל, מביאלא-שעדליץ.
תרע"ב: רבי צבי הירש ב"ר ישראל לבל זצ"ל, מטומשוב.
תרע"ה: רבי דוד ב"ר שמעון שלמה גוטרמן זצ"ל, מסאווראן.
תרצ"א: רבי יוסף יהודה לייב ב"ר מרדכי בלוך זצ"ל, אב"ד ור"י טעלז, בעל שיעורי דעת/הלכה ועוד.
תרצ"ד: רבי יהודה מאיר (המהר"ם) ב"ר יעקב שמשון שפירא זצ"ל, מלובלין, ר"י חכמי לובלין, מייסד הדף היומי בש"ס.
תש"ג: רבי חנוך העניך דב ב"ר יוסף דוד מאיער זצ"ל, מקרעצקי, בעל יד חנוך, עיר חנוך ועין חנוך.
תשל"ד: רבי ישראל ב"ר צבי וולץ זצ"ל, אב"ד בבודפסט ומרבני י-ם, בעל שו"ת דברי ישראל וחק לישראל.

יארצייט הגאון רבי יהודה מאיר ב"ר יעקב שמשון שפירא מלובלין מייסד ה"דף היומי" ור"י יח"ל

בוא לאכול איתי...

פעם נכנס ראש הקהל לג"ר מאיר שפירא מלובלין באמצע לימודו וביקש להתייעץ עמו, הרב ניסה לדחותו כיון שהיה באמצע לימודו אך ראש הקהל התעקש והרב נאלץ להפסיק מתלמודו. ואמר לו הרב: "נו, בוא לאכול עמי", ראש הקהל תמה: "להיכן אלך לאכול עם הרב?" ורבינו אמר לו: "כל הפוסק מדברי תורה, מאכילין אותו גחלי רתמים, ולמה אוכל לבדי? בא ואכול עמי יחד..."

(רבי מאיר מלובלין עמ' 171)

נוהר מאוד שלא להפסיק אדם באמצע הלימוד

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il